

چکیده

خانواده کارکردهای فراوانی دارد که از طریق آن بر فرزندان تأثیر گذارده و شیوه رفتار آن ها را در محیط تعیین می کند. الگوی ارتباطی خانواده از جمله کارکردهایی است که می تواند راهبرد های مقابله ای و روابط بین فردی فرزندان را تحت تأثیر قرار دهد. هدف پژوهش حاضر بررسی رابطه بین الگوهای ارتباطی خانواده با راهبرد های مقابله ای و مشکلات بین فردی دانش آموزان دختر پایه ی هشتم و نهم مقطع متوسطه اول منطقه لشت نشا در سال تحصیلی ۹۵-۱۳۹۴ می باشد. این پژوهش از نوع توصیفی- همبستگی بوده و جامعه آماری آن متشکل از کلیه دانش آموزان دختر پایه های هشتم و نهم دوره اول متوسطه است، که تعداد آن ها ۳۴۴ نفر بود و از این تعداد، ۱۸۱ نفر به روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. به منظور انتخاب آزمودنی ها از بین مدارس دوره اول متوسطه، پنج مدرسه و از هر مدرسه دو کلاس به طور تصادفی انتخاب شدند و کلیه افراد آن مورد آزمون قرار گرفته و پرسشنامه الگوهای ارتباطی خانواده کوئرر و فیتزپاتریک (۲۰۰۴)، پرسشنامه راهبردهای مقابله ای اندلر و پارکر (۱۹۹۰) و مقیاس مشکلات بین فردی هروویتز و اشتراوس و کوردی (۲۰۰۰) را تکمیل نمودند. به منظور تجزیه و تحلیل داده ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به صورت گام به گام استفاده شد. نتایج یافته ها نشان داد جهت گیری گفت و شنود با راهبرد مقابله مسأله مدار و جهت گیری همنوایی با راهبرد مقابله هیجان مدار رابطه مثبت و معنادار ($p < 0/01$) دارد. در رابطه با مشکلات بین فردی نیز همنوایی با اجتناب اجتماعی و اطاعت پذیری رابطه مثبت و معنادار ($p < 0/05$) دارد. در ارتباط با راهبردهای مقابله ای و مشکلات بین فردی نتایج حاکی از آن است که بین راهبرد مقابله هیجان مدار با اجتناب اجتماعی، اطاعت پذیری، سلطه گری و اخلال گری ($p < 0/01$)، اینارگری ($p < 0/05$) رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام نشان می دهد که فقط جهت گیری گفت و شنود خانواده قادر به پیش بینی راهبرد مقابله مسأله مدار ($p < 0/01$) است و هر دو جهت گیری گفت و شنود و هم نوایی قادر به پیش بینی راهبرد مقابله هیجان مدار ($p < 0/01$) می باشند. گفت و شنود نیز راهبرد مقابله اجتنابی ($p < 0/01$) را پیش بینی می کند. همچنین جهت گیری همنوایی اجتناب اجتماعی ($p < 0/01$) و گفت و شنود اطاعت پذیری ($p < 0/01$) دانش آموزان را پیش بینی می کند. نتایج فوق حاکی از آن است که خانواده هایی با جهت گیری گفت و شنود که ارتباطات آزاد، راحت و فراوان را لازمه زندگی لذت بخش می دانند، در مقایسه با خانواده های دارای جهت گیری همنوایی، فرزندان تربیت می کنند که از راهبردهای مقابله ای کارآمد در مواجهه با مشکلات استفاده نموده و ارتباطات بین فردی مطلوب و مشکلات بین فردی کمتری دارند.

کلید واژه ها: الگوهای ارتباطی (جهت گیری گفت و شنود و جهت گیری همنوایی)، راهبردهای مقابله ای، مشکلات بین فردی.